

- Aan de gemeenteraad
- i.a.a. het college van burgemeester en wethouders

uw brief van	behandeld door	E.A.M. Masselink
uw kenmerk	doorkiesnummer	026 – 3260108
ons kenmerk	onderwerp	Onderzoek jaarstukken 2014
bijlage(n)		
datum	28 mei 2015	

Geachte gemeenteraad,

De rekenkamercommissie doet jaarlijks onderzoek naar de jaarstukken, zo ook naar de jaarstukken over 2014. De commissie heeft tegen de achtergrond van de doorontwikkeling van de programmabegroting naar de jaarstukken gekeken. Verder is aandacht besteed aan het risicomanaagement en de paragraaf verbonden partijen.

Van belang is vooraf te melden dat de rapportage van de accountant over de jaarstukken eerst aan het eind van ons onderzoek beschikbaar kwam. , Waar de focus van de accountant vooral ligt op de jaarrekening en de rechtmatigheidsaspecten van de gemeentelijke financiën, hebben wij ons in hoofdzaak gericht op het jaarverslag. Wij hebben geen bestuurlijk wederhoor gehad met de wethouder financiën, aangezien wij onze brief voorafgaand aan de Politieke Avond op 4 juni 2015 aan de raad willen aanbieden.

Voor de leesbaarheid presenteren wij u een aantal meer algemene bevindingen, die korthedshalve worden onderbouwd of geïllustreerd met één of soms meer voorbeelden. Voor de meeste bevindingen zijn meer voorbeelden c.q. onderbouwing voor handen (zie bijlage).

1. Algemeen beeld

De programmabegroting voor en de jaarstukken over 2014 zijn opgezet in een indeling in programma's die aansluit bij de beleidssectorale logica. Bedoeling is de groeiende samenhang te laten zien tussen een aantal beleidsvelden en die ook via sturing en verantwoording in beeld te brengen. Elk programma heeft een doelenboom waarmee inzichtelijk moet worden wat er is bereikt, wat daarvoor is gedaan en wat het heeft gekost. Op het niveau van de prestatiedoelen zijn diverse prestatie-indicatoren uitgewerkt. Deze aspecten beoordelen wij positief. Jammer is dat bij een aantal programma's in de begroting, waarin wel prestatie-indicatoren zijn opgenomen, in het jaarverslag geen prestatiegegevens worden vermeld omdat er nog geen meting kon worden verricht of geen gegevens beschikbaar zijn. Daar waar ze wel zijn ingevuld, worden de prestatiegegevens in een aantal gevallen gebaseerd op schattingen en aannames. De relatie en samenhang tussen doelen, middelen en budget, geven wel meer inzicht in de beleidseffectiviteit van de activiteiten en investeringen maar in het jaarverslag 2014 staat veelal nog de beschrijving van processen voorop en komt de concrete bijdrage van de activiteiten en investeringen aan de beoogde doelstellingen te kort.

In het jaarverslag wordt in hoofdstuk 3, De Programma's, inzicht gegeven in de in de begroting geformuleerde doelen, onderscheiden naar programmadoel, beleidsdoel en prestatiedoel. Alle doelen en activiteiten zijn op een logische manier in beeld gebracht in een doelenboom. Dit is identiek aan de Programmabegroting. Wel ontbreekt in het jaarverslag een totaal schematisch beeld, zoals vermeld op p. 9 van de begroting, van de samenhangen tussen doelen en activiteiten die in verschillende programma's zijn opgenomen. De toedeling van de productgroepen aan de prestaties loopt, net als in de begroting, niet in alle gevallen synchroon met de indeling van de prestatiedoelen. Voorbeeld is de productgroep Jeugdgezondheidszorg bij Programma 1 en Gezondheidszorg bij Programma 2. Ook Openbaar bibliotheekwerk bij Programma 2 hoort thuis bij Volksontwikkeling. Een meer verfijnde toedeling van de inzet van de middelen aan de prestatiedoelen is gewenst.

Kijkend naar het jaarverslag en de begroting valt op dat in een aantal programma's de weergave van de lasten en baten in het jaarverslag van de primitieve begrotingscijfers 2014 niet klopt met de cijfers in de begroting. Soms kloppen ramingen niet met de begroting.

Voorbeeld: Programma 1 Kinderopvang; Programma 2: Sport binnen/ Sport buiten; Programma 8: Milieu; Programma 9: Onderhoud en beheer sport buiten en Dorpshuizen beheer. Soms ontbreekt een raming, voorbeeld: programma 7: Levensloopbestendig bouwen raming begroting € 443.500,00 of ontbreekt een productgroep, voorbeeld: Programma 9: Recreatiegebieden.

Op onderdelen sluit het jaarverslag niet helemaal aan bij de begroting, waardoor het lastig wordt te constateren of de prestatiedoelen uit de begroting ook gehaald zijn. Ook komt het voor, dat prestatie-indicatoren wel in de begroting staan maar niet terugkeren in het jaarverslag. Voorbeeld is hoofdstuk 2, waar in het jaarverslag uitvoerig wordt beschreven wat er gedaan is om de doelen uit de begroting te bereiken, maar weinig concreet wordt aangegeven wat er bereikt is met de inzet van de activiteiten en de middelen. De prestatie-indicatoren van stimulering sporten en bewegen konden niet worden gemeten wegens gebrek aan menskracht gezien de andere taken op sportgebied. Het jaarverslag laat geen concrete resultaten zien van het keukentafelgesprek WMO, dat in de begroting werd aangekondigd. Wel goed is dat er enkele toekomstige activiteiten worden aangekondigd zoals de voorbereidingen van de invoering Participatiewet.

Aan het eind van elk programma is er een rubriek "Analyse en toelichting begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid". In deze rubrieken ontbreekt een analyse met betrekking tot de afwijkingen. Er staat enkel een opsomming van feitelijke cijfers en de opmerking dat het binnen de kaders van de begroting blijft. Dit lijkt de rekenkamercommissie niet de bedoeling van een rubriek "Analyse en toelichting".

Voorbeeld:

Analyse en toelichting begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid.

In de door de raad vastgestelde programmabegroting 2014 is voor de lasten van programma 1 een bedrag van in totaal € 3.907.629 opgenomen. De begrote lasten in de begroting na wijziging bedragen € 3.758.103. De werkelijke lasten van programma 1 komen uit op een bedrag van € 3.432.688 en blijven daarmee binnen de kaders van de begroting.

In hoofdstuk 2 van het jaarverslag wordt onder 2.1 Resultaat 2014 op programmaniveau een globale analyse weergegeven van de verschillen tussen de begroting en de rekening. Deze analyse is te summier. De verschillen worden niet op een overzichtelijke wijze in beeld gebracht en de verklaring is niet altijd helder en diepgaand weergegeven. Voorbeeld: Programma 2 – Deelname in de samenleving, Bijzondere bijstand: er is een geringer beroep gedaan van minima op de Meedoenregeling en Koopkrachttegemoetkoming. Er wordt geen (mogelijke) verklaring gegeven van de

oorzaak van het geringe beroep op deze regelingen. Het nadelig exploitatietekort van Presikhaaf bedrijven is een prognose uit de 3^e kwartaalreportage. Het wordt niet duidelijk hoe reëel dit gegeven is.

In bijlage 1 is een aantal voorbeelden opgenomen dat een illustratie vormt van de hierboven geformuleerde bevindingen.

Er wordt bij veel meevallers in de programma's 2014 voorgesteld om die te reserveren voor besteding in 2015. Dit geeft een vertekend beeld van het resultaat op het voordelig saldo voor bestemming algemene reserve en er ontstaat een hoeveelheid aan reservepotjes.

Voorbeelden

1.1.2 Opvoedingsondersteuning

Opvoedingsondersteuning

Ten aanzien van de decentralisatie jeugdzorg is het beschikbare invoeringsbudget ad. € 214.000 niet volledig gebruikt als gevolg van andere dekkingsmiddelen.

De bestaande bestemmingsreserve voor decentralisatie Jeugdzorg van € 109.000 is voor een bedrag van € 29.500 ingezet als dekking van invoeringslasten en het restant van € 79.500 is vrijgevallen ten gunste van het gerealiseerde resultaat.

Aan de raad wordt gevraagd een bedrag van € 152.000 te reserveren voor besteding in 2015.

Opvoedondersteuning budget bestaat uit € 70.200 structureel budget plus € 52.000 gereserveerde middelen CJG. Van dit totale budget is € 63.000 verbruikt. De bestaande bestemmingsreserve CJG van € 52.000 is volledig ingezet als dekking van de lasten van opvoedondersteuning.

2.1.1 Stimuleren samen sporten en bewegen

Voordeel Nadeel

Sport (binnen)

Met ingang van 2014 is voor de Impuls brede scholen combinatiefuncties € 55.000 structureel extra beschikbaar (meicirculaire 2014). Aangezien pas in november 2014 is besloten tot structurele verlenging middels de buurtsportcoachregeling, konden toen pas de resultaatafspraken vastgesteld worden. Uitvoering moet dus deels nog gaan plaatsvinden in 2015.

Aan de raad wordt gevraagd een bedrag van € 55.000 te reserveren voor besteding in 2015.

3.1.1 Aanleggen wegen en fietspaden

Voordeel Nadeel

Verkeersontwikkeling

De raming voor 'Veiligheid schoolomgevingen' is abusievelijk dubbel opgenomen in de begroting. Voor de uitvoering van de maatregelen bij de basisscholen was een budget ad € 30.000 beschikbaar. De uitgaven zijn verantwoord bij 3.2.3 veiliger maken schoolomgeving.

De beschikbare middelen voor externe begeleiding van het project A15 zijn niet volledig besteed en er zijn ook minder ambtelijke uren ingezet op verkeersontwikkeling. Het voordeel zal ingezet worden voor de verdere externe begeleiding in 2015. Aan de raad wordt gevraagd een bedrag van € 52.000 te reserveren voor besteding in 2015.

Onderzoek dorpensingel Oost (Bemmel-Oost).

Een groot deel van de voorbereiding wordt door de gemeente Nijmegen uitgevoerd. Het voordeel in 2014 moet worden gebruikt om de hieraan verbonden kosten te dekken. De afrekening wordt in 2015 verwacht. Aan de raad wordt gevraagd een bedrag van € 48.000 te reserveren voor besteding in 2015.

Concluderend stellen wij vast dat de verantwoording in de jaarrekening in algemene zin op een duidelijke, logische en consistente manier gekoppeld is aan de beleidsmatige verantwoording in het Jaarverslag. Er is een duidelijke koppeling van het algemeen beeld Resultaat in hoofdstuk 2 Jaarverslag met de toelichting in paragraaf 4.2 Jaarrekening. In algemene zin kunnen de raadsle-

den zich daarmee uit de Jaarstukken een oordeel vormen over effectiviteit en rechtmatigheid van het gevoerde beleid en bestuur.

Het vormen van een oordeel over doelmatigheid en effectiviteit van het gevoerde beleid en bestuur kan versterkt worden door de informatie nog meer te richten op de gerealiseerde programmadoelen en de omschrijving van de prestatiedoelen uit te breiden met meer meetbare prestatie-indicatoren en minder met beschrijving van processen. Het zou goed zijn om in het jaarverslag, evenals in het jaarverslag 2013, per beleidsdoel weer te werken met een tabel: doel; meetbaar effect; indicator; realisatie.

Inzicht in het beleid op de beheersmatige aspecten wordt gegeven in de jaarrekening in HOOFDSTUK 5, DE PARAGRAFEN. De jaarrekening geeft op zich een behoorlijk totaalbeeld van de (cijfermatige) begrotingsafwijkingen, op de hierboven genoemde uitzonderingen na, met verklarende toelichting per productgroep in de programma's. Hiermee wordt voldaan aan de begrotingsrechtmatigheid.

2. Verbonden partijen

De opzet van paragraaf 5.6 Verbonden Partijen is zichtbaar anders dan in het Jaarverslag 2013 (paragraaf 4.6 Verbonden Partijen). De informatie wordt nu weergegeven in een vast format die per verbonden partij gelijk is. In het jaarverslag 2013 had de paragraaf Verbonden Partijen geen eenduidige structuur. De huidige wijze van presenteren is een duidelijke verbetering.

Bij het onderdeel Voortgang wordt een kort oordeel gegeven over de mate waarin gestelde eigen doelen, gemeentelijke doelen en financiële doelen behaald zijn. Hierbij wordt veelal volstaan met de opmerking ja/nee of deels. Dit kan wat te summier zijn, zeker wanneer de financiële of beleidsbelangen groot zijn. Tevens zijn deze doelen niet SMART gemaakt of tenminste niet SMART gepresenteerd. In de Checklist Verbonden Partijen staat o.a. om met Verbonden Partijen (SMART) prestatieafspraken te maken. Wij bevelen aan in de huidige vaste structuur per Verbonden Partij de gemaakte prestatieafspraken als een vast onderdeel op te nemen.

Bij het onderdeel Financieel belang zijn bij diverse Verbonden Partijen (nog) geen gegevens bekend. Dan zou geconcludeerd kunnen worden dat de P&C cyclus van de Verbonden Partij niet aansluit van de P&C cyclus van de gemeente. Dit is onwenselijk. Tevens roept dit vragen op over het bestaan van financiële risico's en de grootte van deze mogelijke risico's; onderdeel vijf van de checklist.

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt onder "Algemeen" voor de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van samenwerking in het algemeen en Verbonden Partijen in het bijzonder verwezen naar programma 10, onderdeel bestuurlijke samenwerking. Die toelichting is echter vooral beschrijvend maar weinig inhoudelijk, zeker ten aanzien van financiën en risico's.

De aansluiting tussen de bedragen in de jaarrekening en de bedragen in het jaarverslag 2014 ontbreekt, bijvoorbeeld bij de GR Bergerden, programma 4, en de GR Presikhaaf, programma 2. Een relatie tussen de wederzijds gebruikte cijfers is wenselijk.

Niet opgegeven wordt wat de waarde van het aandelenpakket BNG is en wat de aandelen aan dividend opleveren.

Aan het begin van de paragraaf worden de totale financiële bijdragen van de gemeente aan de verbonden partijen benoemd: "circa 11 miljoen". Dit laat zien hoe groot het gemeentelijke belang is zowel financieel als met betrekking tot het halen van gestelde beleidsdoelen in de diverse programma's. Het was voor ons niet mogelijk om deze circa 11 miljoen in verband te brengen met de

specificatie per Verbonden Partij. Wij komen niet verder dan ongeveer 8,6 miljoen. De rest zou dan Bergerden moeten zijn maar dit is niet eenduidig te herleiden.

Concluderend stellen wij vast dat de omgang met verbonden partijen zowel feitelijk als qua verslaglegging in een overgangsfase zit. In die overgang is het van belang de aansluiting van gegevens/cijfers zo goed mogelijk te doen plaatsvinden. Op onderdelen valt de verslaglegging van de stand van verbonden partijen nog te verbeteren.

3. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Deze paragraaf (5.2) in de jaarrekening is gebaseerd op de opzet van de nieuwe nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2014. Daarmee wordt de opzet van de paragraaf bij de begroting 2014 verlaten en wordt er geen vergelijking met de begroting gemaakt. Wat eigenlijk wel de bedoeling is van de jaarrekening als "spiegel" van de begroting.

Wij hebben er begrip voor dat de nieuwe opzet is gevolgd. We vinden het echter een gemiste kans dat er geen vergelijking gemaakt is van de huidige omvang van de risico's van 8,6 miljoen met de "oude opzet" en de daarin geïdentificeerde risico's van 21 miljoen (p. 109 van de begroting) en de daling naar de jaarrekening. Al was het maar om de meerwaarde van de nieuwe benadering zichtbaar te maken. Tevens ontbreekt een opmerking over het groei- en leerproces dat de organisatie doormaakt en het noodzakelijke voorbehoud op de volledigheid van de gepresenteerde risico's. Juist omdat het systeem nog in ontwikkeling is en het risicobewustzijn moet groeien.

De nieuwe opzet lijkt een goede start om gericht en onderbouwd inzicht te geven in de risico's en de ontwikkeling daarvan. Duidelijk is wel dat grondexploitaties en de transities grote risico's vormen voor de gemeente Lingewaard. Deze worden ook compact toegelicht, alleen blijft het inschatten van de risico's op het terrein van de transities beperkt tot een verwijzing naar risico's in infrastructuurprojecten. Er is onvoldoende expertise beschikbaar om de risico's van projecten in het sociale domein in te schatten. Een 10% risicovoorziening bij grote (infrastructuur) projecten is niet zonder meer toe te passen in het sociale domein, gezien het grote verschil in dynamiek. De waarde van het gebruik van vuistregels ter vervanging van de deskundigheid van experts is beperkt. Hier valt nog veel inzicht te winnen.

In het overzicht op p. 105 staan de risico's. Daaruit blijkt dat er nog een aantal structurele risico's is dat in de paragraaf verder niet toegelicht wordt en waarvan de omschrijving niet steeds helder is. Samen goed voor 1,3 miljoen. Risico's die ons inziens voor de beeldvorming van de raad wel degelijk relevant zijn:

- Verkoop vastgoed
- Herontwikkeling regio en functie Lingegezen
- Suboptimaal planproces bedrijvigheid
- Planologische risico's
- Dekking mogelijke claims
- Suboptimaal planproces wonen

Wij bevelen aan ook deze risico's in de paragraaf (bij begroting en rekening) toe te lichten en aan te geven welke mogelijkheden er zijn deze risico's te minimaliseren.

Wij merken verder op dat de risico's van de diverse verbonden partijen, anders dan Bergerden, niet benoemd zijn. Zo zit Presikhaaf in een afbouwproces en dat moet naar onze inschatting gepaard gaan met specifieke risico's. Zo is het ook de vraag of met betrekking tot de ODRA, de Veiligheidsregio en andere samenwerkingsverbanden sprake is van het motto: geen nieuws, goed nieuws. Of zijn de risico's nog niet bekend? Deze paragraaf, maar ook die van de verbonden partijen, zijn niet helder op dit punt. Een belangrijk ontwikkelpunt richting de begroting 2016 lijkt ons.

4. Overige opmerkingen

In de toelichting op de risico's staat onder 4.1 Bergerden als onderdeel van het nieuwe perspectief voor dit project: het ombestemmen naar agro-business. Vervolgens staat in 4.3 Programmatische afzetrisico's bedrijfskavels dat die ombestemming voor concurrentie zorgt met het bedrijventerrein Agropark en dat daarvoor een aantal maatregelen genomen is. Effectief wordt dus het risico van Bergerden deels afgewenteld op Agropark. Dit los van de problematiek die Agropark al kent.

Wij wijzen er op dat het zorgelijk is dat de gemeente Lingewaard geen onbenutte belastingcapaciteit meer heeft. Dat maakt het opvangen van verdere grote risico's mogelijk problematisch. Punt daarbij is dat de totale weerstandcapaciteit weliswaar € 11.656.000,- is, maar dat het deel stille reserve niet direct beschikbaar is. Het onroerend goed moet immers eerst nog verkocht worden en dat is op zich ook al benoemd als risico. Dat betekent dat het direct beschikbare vermogen € 9.222.000 is. Daarvan is € 8.650.000 geblokkeerd voor de benodigde weerstandscapaciteit. Dan resteert er € 572.000,-. Overigens zal de stille reserve ook afnemen door de geplande verkoop van onroerend goed.

Concluderend zit de omgang met risico's, het risicomangement, ook in een overgangsfase. De analyse van, beschrijving van en omgang met risico's kan verbeteren en de hoop lijkt gerechtvaardigd dat het nieuwe systeem van risicomangement daaraan gaat bijdragen. Dit najaar zal de rekenkamercommissie nader op de stand van zaken met betrekking op de implementatie van het risicomangement ingaan. Geconstateerd wordt ook, dat de weergegeven ratio weerstandsvermogen van 1.35 een geflatteerd beeld van de actuele situatie geeft.

5. Aanbevelingen

Onze conclusie is dat de verantwoording in de Jaarrekening in algemene zin op een duidelijke, logische en consistente manier gekoppeld is aan de beleidsmatige verantwoording in het Jaarverslag. De raadsleden kunnen zich uit de Jaarstukken een oordeel te vormen over effectiviteit en rechtmatigheid van het gevoerde beleid en bestuur.

Wij doen op basis van onze analyse en bevindingen de volgende aanbevelingen:

Algemeen:

1. Maak de relatie tussen doelen en beoogde beleidseffecten meer inzichtelijk door bijv. van een samenhangend en overzichtelijk schematisch overzicht gebruik te maken.
2. Verbeter en completeer de weergaven van de prestatiegegevens.
3. Geef een meer verfijnde toedeling van de wijze waarop middelen bijdragen aan de prestatiedoelen.
4. Verbeter de analyse van de afwijkingen van de begroting en gebruik de uitkomsten daarvan.
5. Geef een betere onderbouwing van de bestemmingsvoorstellen voor overschotten.

Verbonden partijen:

6. Geef geconstateerde verschillen tussen jaren beter weer en licht ze toe.
7. Neem de met een verbonden partij gemaakte prestatieafspraken op in de verslagstructuur (zie de Checklist verbonden partijen).
8. Zorg ervoor dat de gegevens van verbonden partijen compleet zijn, met name inzake het financieel belang en dat deze aansluiten bij de P&C-cyclus.
9. Zorg ook voor een goede aansluiting tussen de cijfers van de jaarrekening en het jaarverslag.

Risicobeheersing en weerstandsvermogen

10. Geef een toelichting op alle als structureel aangemerkte risico's.
11. Breng ook de risico's met betrekking tot de verbonden partijen in beeld.
12. Geef in de komende begroting inzicht in de meerjarenontwikkeling van de risico's en de weerstandscapaciteit / weerstandbehoefte. Monitor deze ontwikkeling in de tussenrapportages, mede met het oog op de ontwikkeling van de gesignaleerde risico's rond grondexploitaties en transitie, want de verdere "vrije weerstandscapaciteit" is beperkt.
13. Pas op uw weerstandsvermogen!

Hoogachtend,
namens de rekenkamercommissie,

Dr. G.H. Hagelstein
voorzitter

Bijlage 1 Aanvullende opmerkingen over het Jaarverslag 2014

- Programma 1: 1.2: bieden van opleidingen en educatie: Geen duidelijkheid over wat wel en niet is gerealiseerd. Geen verklaring voor lagere score. Totaal programma 1: Onduidelijk wat er bereikt is. Geen logische koppeling met begroting. Cijfers baten en lasten jaarverslag en begroting zijn niet identiek.
- Programma 2: Deelname aan de samenleving: Cijfers begroting in jaarverslag kloppen niet met cijfers in begroting.
- Programma 2: 2 Stimuleren zelfredzaamheid: Geen meetbare prestatie-scores.
- Programma 2: 2.1.1 Stimuleren samen sporten en bewegen: geen prestatie-indicatoren gemeten.
- Programma 3: Bereikbaarheid en mobiliteit. De gegevens over de prestaties zijn over het algemeen vaag. Ze ontbreken of zijn gebaseerd op schatting en eigen waarneming.
- Programma 4: Bedrijvigheid. Gegevens in jaarverslag onder "Wat hebben we bereikt" zijn weinig concreet en niet expliciet in de resultaatbeschrijving. Goed is dat er wordt vermeld dat er in 2014 door de raad een nieuw strategisch beleid is vastgesteld voor de ontwikkeling van de bedrijventerreinen en de aankondiging dat dit beleid in 2015 wordt uitgewerkt. De slechte prestaties bij de geraamde gronduitgifte worden in het jaarverslag niet oorzakelijk verklaard. De in hoofdstuk 4 op pagina 46 aangekondigde globale analyse van de verschillen tussen de begroting en de rekening in hoofdstuk 2 onder 2.1 Resultaat 2014 ontbreekt. In hoofdstuk 4 van de jaarrekening wordt voor een toelichting op de bouwgrondexploitatie verwezen naar paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag 2014. Deze paragraaf is vooral beschrijvend over de stand van zaken bij de grondprojecten. Een duidelijke verklaring en analyse van de verschillen tussen begroting en rekening ontbreekt. De paragraaf Grondbeleid laat wel een duidelijke verbetering zien ten opzichte van de jaarrekening 2013.
- Programma 5: Centrum, stad en dorp. Geen prestatiegegevens stimulering behoud cultureel erfgoed. De op pagina 50 jaarverslag aangekondigde globale analyse van de verschillen tussen begroting en rekening, in hoofdstuk 2 2.1 Resultaat 2014 ontbreekt. Ook de jaarrekening geeft geen toelichting.
- Programma 6: Landschap. Ook hier ontbreekt de op pagina 56 aangekondigde globale analyse in hoofdstuk 2 onder 2.1 Resultaat 2014. Ook de jaarrekening zegt niets over de verschillen.
- Programma 7: Wonen. Er ontbreekt een verklarende analyse van de verschillen op bouwgrondexploitatie woningbouw tussen begroting en rekening.
- Programma 8: Klimaat en duurzaamheid. Ook hier ontbreekt de op pagina 66 jaarverslag aangekondigde globale analyse van de verschillen tussen de begroting en rekening in hoofdstuk 2 onder 2.1 Resultaat 2014.
- Programma 11: Financiën. In hoofdstuk 2 onder 2.1 Resultaat 2014 wordt verwezen naar enkele reserveringen in de begroting voor personeelslasten, te weten:
 - Stelpost formatie;
 - Organisatieontwikkeling;
 - Flexibilisering arbeidsvoorwaarden;
 - Salarisbudget.

Er worden hiervoor geen bedragen genoemd en de posten zijn in de begroting niet terug te vinden. Wel wordt in het Jaarverslag een voordeel genoemd op deze posten van per saldo € 216.000.

Aandachtspunten in de verschillenanalyse:

- Analyse resultaat in Hoofdstuk 2 Jaarverslag ten opzichte van Jaarverslag 2013 kan/moet duidelijker.
- Geprognosticeerd exploitatietekort Presikhaaf Bedrijven (dekking begroting Presikhaaf was € 543.000,00).

- Verliesvoorziening grondexploitatie Bergerden.
- Afwaardering boekwaarde Muijland.
- Mutaties Algemene uitkering.
- Algemene baten en lasten: vrijvallende reservering WMO.
- Niet-uitputting budget actualiseren archief.
- Beschrijving risico's en weerstandsvermogen.